

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 8.

Álom.

Sokszor van olyan féle álma az embernek, hogy pazar kincseket kap. Nyújtja is utána a markát, de közbe zug a wecker s felébredünk az álomból. Okos ember ilyenkor elfelejti amit álmódott, az után néz amiből él s lehet, hogy munkája után megszerzi azt, amit az előtt csak álmódott.

Ausztriának is van egy álma, a centralizáció, a Gsammt monarchia. Sokszor hitte, hogy megfogja, nyújtotta is utána a markát, de mindig a körmére koppintott a megsértett nemzeti önérték s az álmódott centralizáció helyett, majdnem szét ugráltak a tartományai is, nem hogy bennünket be tudott volna kebelezni. Azt hittük, végre felébredt Ausztria ebből az álomból és nagyságát maga erejében igyekszik keresni, de nem ugy van egészen.

Dr. Kaizl pénzügyminiszter célzást tett a centralisztikus kísérletekre, melyek nem váltak be s melyet elfeledtek már Bécsben is. És ime lőn nagy zudulás. A »Fremdenblatt«, a közös külügyminiszter félhivatalos lapja felszisszen a pénzügyminiszter kijelentésére és ugyancsak tagadja, hogy ez a törekvés el volna feledve. Tündér álomnak nevezi a centralizáció eszméjét, mely mindig ott van egy finom érzés alakjában a *szívek fenekén*, s hogy ezt az álmodot nem szabad

szétfoszlatni egy pénzügyminiszternek. Így végzi elmékedéseit: a centralizmus nem egy rémes emlékü nyög, hanem *poezis*, melyért rajongani kell.

A magyar kormány által szubvenzionált *N. Fr. Presse* csak cseh fortélynak igyekszik feltüntetni Kaizl beszédét, ne higyjünk neki, nem járom a centralisztikus törekvés, hiszen milyen szépen megerősödött mellette Magyarország.

A *Reichswehr* szintén olyan szomorúan kommentálja Kaizl beszédét, mintha őszi szél lett volna az, Ausztria dicsőségének tarlott bokraira.

Pedig hát csak az igazat mondta el Kaizl dr. Ausztriát felébresztette egy ostoba álomból és jobb, mintha mi ébresztettük volna fel. A magyar wecker nem csak szól, de üt is.

Konstatálnunk kell azonban, hogy Ausztriában még most sem feledték el a Gsammtmonarchie eszméjét. Ugyan mit akarnak vele?

Saját birodalmuk megbomlott. A csehek majd fel falják az osztrákot és viszont. A lengyelek azt lesik, hol kapnak nagyobb konczot, s kisebb gondjuk is nagyobb az egységes állameszménél. Most aztán Bosznia, Hercegovina és Dalmáciával akarják össze ragasztani a többi tartományt? Hiszen ezek nem is láttak eleven osztrákot. Az okkupáczió nál magyar ezredek verték le őket, a paczifikáczió nál magyar prestizs alatt lettek civilizáltak és jó móduakká, mit törődnek ezek az osztrák állameszmével? És min-

ket is be akarnának vonni az egységes osztrák állameszme keretébe? Hajh! sok idő óta van belé pingálva a magyar címer az osztrák sas gyomrába, de csak olyan nagy darab az most is, nem tudott megemészteni belőle egy darabkát sem.

Egész Ausztria a legellentétebb elemekből áll, melyeket a közös uralkodón kívül nem tart össze semmi, ellenben ezer féle ok készlet a szétválásra. Van aztán emellett a mozaik Ausztria mellett egy egységes ország, a miénk.

A történelem folyama úgy hozta magával, hogy mi azt koronázzuk királylává, ki nekik is uruk, császáruk. Ebből az uralkodó közösségből a legjobb viszonynak kellene származni a két ország között. Búban, bajban osztozkodni és a — nyereségben is.

E helyett sok, nagyon sok bűt és bajt hozott hazánkra Ausztria éppen a kivihetetlen és minden jogot lábál tipró centralisztikus próbálgatások által s e mellett valóságos gyarmati viszonyba tett bennünket az ipar terén hosszú időn át. Magyarország megerősödött az idő folyamán önerejéből tengernyi baja dacára s ez fáj az elnémult Ausztriának. Nagyobb terhet akar rakni reánk. Nagyobb quótát, nagy kedvezményeket követel. Csupa új javakat — vizontszolgálat nélkül.

Erre a törekvésre mondta Kaizl, hogy kivihetetlen, hogy álm hajhászás és ebből az álomból lusták felkelni a szomszédban. Belőlünk akarnak megélni s e mellett fáj nekik, hogy mi is megélnünk.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bölcső mellett.

Irta: Kincs István.

Ha visszagondolok, még most is haragszom. Olyan hasznavehető ember voltam-e, vagy tán mert jó szív szorult belém, nem tudom, hanem engem gyermekkoromban mindenre fölhasználtak. Még bolondot is csináltak belőlem. Gyereket kötöttek a nyakamba; csitítsam, ha sirni kezdene.

Tizesztendős lehettem s mindig a szomszédba jártam. Tóth Gyuriné fíróól én szedtem le minden gyümölcsöt a cseresznyétől kezdve az utolsó pogácsalmáig. Persze a szomszédasszony tartotta rendesen a kosarat, haza annyit se szállithattam belőle, miből kétszer jóllaktam volna. Hanem azért szívesen tettem. Napestig ott csüngtem, lógtam nála.

Tóth Gyuriné kívül három ember volt még a háznál: az öreg Gyuri bácsi, a nevelt leányuk, Magda s egy kicsiny aligember, kit a gólya csak a tavaszszal hozott az öregek kimondhatatlan nagy gyönyörűségére. hogy az is a háznál volt, azt onnan tudtam, mert napestig rítt; akárcsak nyársra huzzák volna.

S ezt a siró apróságot akasztották a nyakamba.

Ugy történt, hogy Tóth Gyurinének valami dolga akadt a mezőn, Gyuri bácsi amugy se volt otthon s Magda szintén valahol künn járt nevelőanyja megbízásából.

Jómagam épen nekigyürköztem, hogy egy körtefára mászom, melyről már vagy három napja alaposan potyogtatott a szél érett, zamatos gyümölcsöt. Ma még szellő se lengett, hiába vártam hát az Isten áldását a fáról. Eszköz akartam lenni azért a Gondviselés kezében: majd megrázom úgy, hogy egy hétig is eszik belőle az egész Tóth-familia. Még a kicsinynek is jut belőle egy szakasztó zomborral.

Hanem épen mikor már az ágakhoz értem, valaki megragad lábamnál fogva, Tóthné volt.

— Gyere le gyerek azonnal, — szólt föl hozzám parancsoló hangon.

Ismertem már a szomszédasszonyt. Kardos fehérszínű volt; kétszer semmit se mondott.

Mit volt hát tennem, lemondtam a légi expedicióról s szépen lecsuszam a földre. Hogy lenni voltam, kíváncsi szemeket meresztettem a szomszédasszonyra. Kérdezni akartam vele, mit akar tőlem?

— Gyere utánam, — mondotta egyszerűen s előre törtetett. Én utána.

Hogy beértünk a szobába, kezembe adta a bölcső szíját s azt mondta:

— Huzd.

Szóltan engedelmestem. Akkorákat rántottam rajta, hogy a bölcső csaknem a szájára fordult a benne alvó aprósággal együtt. Hanem Tóthné időközben öreg kendőt kerített a vállára s megindult az ajtó felé. Pillanat alatt égnek meredt minden hajamszálam. Hogyan? Hát magamra, egyedül magamra hagynak ezzel a gyerekekkel? Hiszen én a pesztonkasághoz annyit értek, mint a hajdu a harangöntéshez. Ha fölbred s elkezdene sirni, akkor szent, hogy riva fakadok én is. S azután olyan bögést cselekszünk meg mind a ketten, hogy az egész falu összefut majd a csodájára. Azért bármekkora respektusom is volt a szomszédasszonytól, ez egyszer megpróbálkoztam neki ellenmondani:

— De néni, csak nem megy el? — kezdtem félénken.

— Igenis hogy el.

— Hát ki marad a gyerek mellett? — kérdeztem ártatlan czélzatossággal.

— Te csavargó, — rontott rám Tóthné, — hát miért adtam azt a szíját a kezébe?

Elismert legjobb minőségű kész
FEHÉRNEMŰEK.

Dr. Jéger-féle

alsóing és nadrágok.

Elegánsesőernyők, nyakken-
dők, harisnyák és keztük.

BECZKAY LAJOS

Nagyváradon, Szt.-László-tér

A „MENYASSZONY“-hoz.

Elegáns őszi, téli kelmék,
kitűnő minőségű
vásznak,

ágyterítő, függönyök,

kész női derekak (blousok.)

Selyem és téli kendők minden kivitelben,
feltűnő olcsó árakmelett.

Mi pedig állunk a törvényes alapon. Példátlan hűséggel ígérjük, hogy továbbra is adunk annyit, mint eddig és szilárdan megállunk ennél a pontnál.

Az pedig üres fecsegés, hogy Ausztria így nem egyez ki velünk. Fejős tehenet nem csapnak el azért, mert pontosan le adja a tejet. P—y.

ORZSÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 8.

Érdekes, szenzációs ülése volt ma a tisztelt Háznak. Nem a honatyák nagy száma — alig egy negyedrésztük volt jelen, — nem a karzat, nem is valami szép dikció vagy — veszekedés adta meg a gyűlés érdekességét, hanem Bánffy miniszterelnök, aki nem kevesebb, mint négyszer szólalt fel ma.

Harmadik felszólalása sokba fog kerülni az országnak, azt jelenti, hogy évtizedeken át fizetjük a magasabb kvótát.

Polónyi alkalmatlan kérdéseire kijött sodrából, elhagyta tartózkodó álláspontját és kijelentette, hogy az osztrákok részéről *jogosultnak tartja* a kvótaemelés követelését.

Szerencse, hogy az ellenzék gyér számban jelent meg a gyűlésen, mert különben erre kitört volna a vihar. Elmaradni így sem fog. A vihar erejét most már nem lehet feltartóztatni.

Még egy másik szenzációs kijelentése is volt Bánffynak. *Nincs remény, hogy a Reichsrath változatlanul elfogadja a kiegyezést.*

Akkor pedig nem lehet tovább taktikázni, a válság kikerülhetetlen.

* * *

A mai ülésen Dániel Ernő báró benyújtotta az 1897. évi működéséről szóló jelentését.

Kardos alelnök.

Ezután Láng elnök a szavazás megkezdését elrendelte az *alelnöki* állás betöltésére.

A kormány jelöltje Kardos Kálmán volt és a 448 igazolt képviselő között jelen volt 124 képviselő valamennyi Kardosra szavazott.

A közoktatásügyi és a pénzügyi bizottságokba 119 szavazattal Ciocan János és Berzeviczy Albert választotta meg.

Napirend vita.

Ezután Láng proponálta, hogy a Ház tartalmazza fel az elnököt a legközelebbi ülést belátása szerint alkalmas időben egybehívni, mert a jövő héten a pénzügyi bizottság tárgyal. Most feláll az öreg Madarász József és ama véleményének ad kifejezést, hogy ha a kormány önértetesen akar eljárni, akkor kötelessége lenne a javaslatok tárgyalásait a bizottságoknál sürgetni. Kéri az elnököt, határozza már most meg a napot, mikor öhajítja a legközelebbi gyűlést egybehívni.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök figyelmeztette a Házat, hogy a pénzügyi bizottság előtt oly fontos javaslatok vannak, amelyek hosszú és beható tárgyalást követelnek. Egyébként nincs kifogása az ellen, ha csütörtök vagy péntekre ülést hirdet az elnök.

Kossuth Ferencz szemére veti a kormánynak, hogy nem komoly munkával foglalkoztatja a bizottságokat, mert hiszen a Reichsrathnak esze ágában sincs a kiegyezési javaslatokat módosítás nélkül elfogadni. Van-e a két kormány között megállapodás arra nézve, hogy a kiegyezési javaslatok sorsát biztosítsák.

Kossuth kérdésére Bánffy így felelt: mit szólna Kossuth Ferencz, ha a kormány itt is kijelentené, hogy a kiegyezési javaslaton nem tűr módosítást. Még egyszer kijelenti, hogy nem ellenzi, ha csütörtökre vagy péntekre ülést hirdet az elnök, de ha addig a bizottság nem készül el jelentésével, akkor érdemleges tárgyalásról nem lehet szó azon az ülésen.

Polónyi Géza azt kérdi a miniszterelnöktől, hogy melyik az a terminus, amikor be fogja terjeszteni az *önálló berendezkedésről* szóló törvényjavaslatokat és amikor meg akar felelni a törvény követelményeinek? Kérdezi, mit felel a miniszterelnök arra, hogy az új osztrák kereskedelmi miniszter nyíltan hirdette a kvótaemelés elengedhetetlen szükségét, hiszen a magyar kormány, hogy az osztrák Reichsrath változtatás nélkül fogja elfogadni a kiegyezést.

Mi az álláspontja a magyar kormánynak a módosítás tárgyában? Ezekre követel feleletet, mert úgy látszik, az osztrák törvényhozást a magyar kormány tájékoztatja arra ea setre, ha a kiegyezési javaslatok meghiusulnak, de a magyar képviselőházat nem érdekesíti erre. Ha ezekre nem felel, vessen magára a kormány, ha az ellenzék meg fog hiúsítani minden tárgyalást.

A kvótaemelés jogos.

Báró Bánffy miniszterelnök nagy izgatottság közepette felelt Polónyinak. Nem ijed meg a fenyegetésektől, de azért mégis válaszol, mert eltekint Polónyi terrorizálásától. A mi a kvótát illeti, az nem elv, hanem számítási kérdés és az *tagadhatatlan, hogy a kvótaarány föl-emelésének kívánsága osztrák részről igenis jogosult.* (Nagy zaj). Ez egyébként nem a kormány, hanem a kvóta bizottság dolga.

Az is bizonyos, hogy *nincs remény* a kiegyezési javaslatoknak a Reichsrathban való *változatlan elfogadására*, tehát most még kevésbé ígérhet biztos időpontot arra, hogy mikor terjesztheti be az önálló berendezkedésről szóló javaslatokat.

Az ellenzék zugott, a többség élénken helyeselt.

Bánffy bujkálása.

Horánszky Nándor, helytelennek mondotta, hogy a miniszterelnök a bizottság intenczióiról nyilatkozik, holott arra nem jogosult, mert ha a miniszterelnök kijelenti, hogy igenis lehet beszélni a kvóta emelésről, az csak *biztatás akar lenni Ausztria számára*, hogy legyen merészebb a követelésekben. Arra kell felelni a miniszterelnöknek, hogy elfogadja-e a Reichsrath a kiegyezést a kvóta emelés nélkül? Mert ha nem fogadja el s erre nézve nincs megállapodva, akkor mindez csak *bujkálás*, a mit a kormány a kiegyezéssel csinál.

Bánffy báró még egyszer felszólalt és visszautasította azt a vádat, hogy *bátortalanul bujkál*, mert nem mer nyilatkozni. Mert nem a bátortalanságról van itt szó, hanem arról, hogy a kormány nem akarja nevetségessé tenni a magyar parlamentet.

Még egyszer indítványozta a miniszterelnök, hogy a jövő héten ne legyen ülés.

Ezzel szemben Hentaller péntekre kérte kitzülni az ülést, a mihez a miniszterelnök is hozzájárult. Az elnök megszámláltatta a szavazatokat és a végén kihirdette a határozatot, 79-en szavaztak arra, hogy *pénteken lesz* a legközelebbi ülés a napirend megállapítása céljából.

Ezzel az ülés fél 1 órakor beveződött.

El ne mozdulj a bölcső mellől, mert megfeszítek, ha visszajövök. Különben Magda két óra múlva ugyis itt lesz.

Ezek a szigorú szavak belém fojtottak minden ellenkezést. Megfeszíteni csak nem hagyom magamat ilyen fiatalon, hiszen alig volt még jó óráim a földön. Örökké az iskolabárással meg a tanulással kinóztak. S attól a fehérséptől, a milyen gyehenna-teremtés, bizony kitélik, hogy a magamfajta kölyökkel olyan rövid pörrel végez.

Megadtam magamat sorsomnak. Tóthné elment s én a házban egyedül maradtam. Szorongó szívvel ránczigáltam a bölcsőt s az a gyerek, hála légyen érte az Istennek, aludt, mint valami kölyökágyu.

Igy még csak kiállok valahogy, míg az a Magda visszajön. Két órát mondott a szomszédasszony, hanem az a két óra nekem egész örökkévalóság volt.

S végre nagynehezen csakugyan megérkezett. — A nyakába tudtam volna borolni s össze-vissza csókolni örömben. Nekem talán meg engedte volna.

No végre-valahára felszabadulok rettenetes hivatalomtól.

És még se szabadultam.

Magdának hiába kínáltam a bölcső sziját, nem fogadta el. Ma még csak nem is tréfált velem. Olyan komolyan nézett, mintha csak vasszeget nyelt volna. Izgatottan huzigálta ki a szublát fiókjait, egymásután szedegette ki a maga ruháit. Ismertem, igen, az a piros rokokója, a kékselyem viganó, a babos keszkenő, az mind az övé volt s ha abban kicsipett,

akkor annyi szem nézte, hogy én elrösteltem volna magamat, ha velem történik.

No de hát mondom, kiszedte minden ruháját, azután hatalmas lepedőt terített le, abba tette mindenét s a négy csücskét két gombra kötötte. Nem állhattam meg, hogy oda ne szóljak neki:

— Magda, mit csinál?

— Pakolok, volt a hideg válasz.

— De hiszen pakolni csak a zsidók szoktak, mikor eltakarodnak a vásárról, vettem én ellen.

— No hát gyerek, én is eltakarodom eből a faluból.

— Micsoda? Magda, maga elmegy? kiáltottam magamon kívül, — hát mikor jön vissza?

— Talán soha, — felelt ő lázasan, — itt nem szeretnek; mióta az a gyerek megszületett, azóta semmi jussom ebben a házban. Elmegyek, talán másutt jobb lesz a sorom.

— De hát hova megy?

— Messze, messze, talán száz falunál is tovább.

— Olyan nincsen! — kiáltottam föl kétségbeesve, — mert ha maga elmegy, akkor ki őrzi itt ezt a gyermeket?

— Ki? Hát te.

— Olyan nincsen, csak azért sincsen! S hogy szavamnak nyomatékot is adjak, odadobtam a bölcső sziját s kioldaltam az ajtón.

A bölcső megállott, a gyerek megébredt s olyan keserves sirásra gyújtott, hogy csuffa tette volna még a király gyerekeit is. Pedig annak több jussa van ordítani, mint a szegény

ember fiának. S ez a sirás égő tapló volt a fülemnek, nyargaltam, mint a jófajta paripa szokott, mikor azt az égő jószágot a fülébe szerződtetik.

Megszabadultam, hanem örülni mégse örültem neki. Mindenütt szegény Magda szomorú ábrázata kísértett. Szívem összeszorult, ha rá gondoltam, hogy annak az áldott teremtésnek bánata van. Nem szeretik. De hát ki vagyok én? Tűzbe mennék érte, vagy fölmásznám a legmagasabb nyárfá tetejébe is s lehoznám onnan a legszebb körtét, ha ugyan körte teremne rajta. S az a leány mégis világgá akar menni.

No, hanem hát kíváncsi voltam, ugyan megy-e? Szándéka, hiszen czudar szándéka volt, csak hogy ott tudja-e hagyni azt a siró gyermeket a faképnél? Ha ott hagyja, az az apróság bizonyosan belevész az ordításba, mert előbb abba nem hagyja, míg a lelke egy öltéssel még hozzá van fércelve. S akkor, igen akkor engem megfeszítenek. A szomszédasszony karóba huz. Kétségbe voltam esve. Meg kellett volna néznem, hányadán vannak a szomszédban tul, de nem volt hozzá virtusom; megfogadtam, hogy én abba a házba be nem teszem a lábamat többé, ha mindjárt egy erszény aranyat, jégérnek is. Azon pedig mékü sok horgot meg parafadugaszt lehetett volna venni, mert tetszik tudni, szenvedélyesen halásztam.

Szóval engem tisztára elvadítottak Tóth Gyuriéktól. Kivel szedették ezután a gyümölcsöt, azt máig se tudom.

Hanem Magda nem ment világgá. Ugy látszik, megesezt a szíve azon a siró gyereken;

5% városi-adó emelés.

— A jövő évi költségvetés árnya. —

Nagyvárad város agilis főszámvévője dicseretes buzgalommal és szakértelemmel szokta évről évre összeállítani a város költségvetését. Nagy körültekintéssel igyekezik a város háztartásában az egyensúlyt fenntartani, azáltal, hogy már a költségvetésben rámutat azokra a bevételi forrásokra, a miket a lakosság tulterhelése nélkül ki lehet használni s a kiadásoknál pedig a legszükségesebbekre helyezi a fősúlyt.

Eddig sikerült a város kiadásaira megtalálni a fedezetet, a nélkül, hogy a közköltő emelésére lett volna szükség, sőt évenként tetemes összeg jutott a város fokozatos fejlődésére is.

Hogy ma már nem így van, sajnos, meggyőző bennünket az a körülmény, hogy a folyó év első felében tetemes, mintegy 50 ezer korona deficit köszöntött be a város háztartásába s alig hihető, — még az adóprés tervbe vett megszorításával is — hogy az esztendő zárszámadását nagyobb hiány nélkül lezárhassuk. A helyzet rosszabbodásának világos jele továbbá, hogy a főszámvévő bármiként igyekezett a jövő évi költségvetésben egyes tételeknél a legnagyobb takarékoskosságot követni, mégis csak a közköltő emelésével bírta megtalálni az egyensúlyt.

Mielőtt azonban erről a súlyos teherről elmondanánk véleményünket, a költségvetés némely tételére van pár megjegyzésünk.

A **bevételek I. pénztári maradvány** rovata alatt 20374 kor. 37 kr. van felvéve, az 1897. évi valóságos eredményt véve alapul.

Igaz, hogy ezt a törvény rendeli így s a főszámvévő másként nem is tehetett. Am de most már világos előttünk, hogy ez legfeljebb a törvénybe előírt forma, mivel a valóságban deficitünk lesz.

A **katonai szállásbérek** rovata alatt az új honvéd-lovasági laktanya bérbévétele 25,000 koronával szerepel. Ez az összeg csak akkor foly be a városi pénztárba, ha sikerül rábírnunk — szép szóval, vagy jogos perrel — a honvéd kincstárt, hogy a szerződés szerint bérösszeget ez évi októbertől, illetve a jövő év január 1-jétől kifizesse. Azonban ez még legalább is kétséges.

Eppen ilyen kétes, de nagyobb horderejű a **Városi javadalmak** czime alatt a bor-, sör-, szesz- és birtokváltási illetékek után felvett összeg.

A **községi pótdadó** bevételeül a költségvetésben a jövő évre 33.000 koronával több van felvéve, mint az 1898. évre s 44 ezer koronával több, mint az 1897. évben tényleg befolyt. Aminek magyarázatát az a körülmény képezi, hogy ebben már bennfoglaltatik az 5% közköltő emelés is.

A fogyasztási és italadók tételénél a költségvetésben 457,070 korona **bevétel** és 407,000 korona **kiadás** szerepel, azonban a jövő évre már a kincstár veszi át ezeknek a kezelését s nagyon kérdéses, hogy az egyezségileg nyújtandó állami kárpótlás felér-e a felvett 50,000 korona haszonnal, amit eddig a város a fogyasztási és italadók bérlete révén élvezett.

A **kiadásoknál** az előre nem látottak rovata felvett 16982 koronát igen csekélynek, s a kényszerhelyzetből folyónak találjuk. Ennél a rovatnál lehet ugyan takarékoskodni, de bizonyos határon túl a város még sem mehet. E czimen 1897-ben 29,976 koronát adtak ki, az 1898. évre pedig 52.257 korona lett előírva.

Áttérünk ezután az 5%-os pótdadó emelésére. Már egy idő óta ijjesztgetnek bennünket a közköltő emeléssel s éppen a legrosszabbkor ütött be.

Közköltőt fizető polgárságunk a legnagyobb viszonyok között van; iparunk, kereskedelmünk stagnál s különösen a kisiparosok zöme mondhatni csak napról-napra él.

A nagyvárad háztulajdonosok sincsenek valami rózsás helyzetben s van valami igazabban a tréfás mondásban, hogy a háztulajdonosok nem egyebek házgondnokoknál, annyi minden teher szakad a nyakukba.

Egy számonkon alapuló példa bizonyítja, hogy a **nagyvárad házak értékének 5%-át sem kapják meg tiszta jövedelemként a háztulajdonosok.**

Vegyük alapul csak a mostani 30% közköltő mellett egy középnagyságu, 2 lakásos házat, melynek évi bérösszege, nyers jövedelme 400 forint.

A tatarozás és más kiadás czimén levonva 25%-ot, adó alá esik 300 frt jövedelem.

házbér adó 300 frt után 20%	60 frt — kr.
II. oszt. személy kereseti adó	4 frt — kr.
általános jövedelmi pótdadó	12 frt — kr.
községi pótdadó 30%	19 frt 20 kr.
iskolai pótdadó 5%	3 frt 20 kr.
ipariskolai adó 2%	1 frt 28 kr.
utadó 10%	6 frt 40 kr.

nem tudta a faképnél hagyni. Így maradt meg a faluban.

Jómagam azonban mégsem igen biztam a maradásához. Meg voltam róla győződve, egyszer csak megint elkezd pakolni s megindul, talán mikor a fecskék is megindulnak.

Hanem mikor a fecskék a templom tornya körül seregestül gyülekeztek s próbaröpüléseket tartottak, akkor Magdát a templomban hirdették. A pap tisztán olvasta le a szöszékről, hogy Magdát Rende István ifjulegény veszi magának házasársul.

Megtartották a lakadalmat is. Magam szintén hivatalos voltam az édesanyámmal. Örömmöm, akarom mondani a jókedvem nem ismert határt. Annak örültem legjobban, hogy megint van egy házam, hová mindennap elmehetek s hol mindig szívesen látnak. Magda maga mondta, hogy boldogságát egyedül énnekem köszönheti. S én büszke voltam arra a mondásra, határtalanul büszke.

Rendekék boldogul éltek. Semmi se zavarta a meglepedésüket egy hosszú esztendőn keresztül; mindig vidám arccal fogadtak. Hanem egyszer azt mondták, hogy Magda beteg: nem eresztettek be. Egy hétig strázsáltam a tornácot, míg végtére nekem is megnyitották az ajtót.

Mikor beléptem, csaknem hanyat vágtam magamat ijedtemben; bölcös állott a szoba közepén s abban egy piros, gömbölyűképű kis gyerek aludt.

Jézus Mária! Mit csináltak ezek az emberek? Kelltek ezeknek az a gyerek? Magda tudhatta volna, mennyi galibát okozott Tóthék-

nál az a siró jószág s most ő is befogadta a gölyőt a házába!

Kezdtém rosszul érezni magamat. A bölcös szi jutott eszembe. Ha itt is markomba találják nyomni, akkor hát engem nem látnak többet Rende István házában.

Hanem nem nyomták.

S az egyszer lám, máig se tudom, hogyan hogy sem, mégis a markomba volt. Huztam, mint a parancsolat. Csupa jó igyekezet voltam, jóformán kedvébe akartam járni Magdának.

Pedig nem úgy volt.

En azt a gömbölyűképű gyereket megszerettem. Hiszen olyan áldott, oly kedves teremtés volt. Meg se mozcizant, úgy aludt. S mikor aludt, olyan édes mosolygásra huzta a száját, hogy öröm volt nézni. Azt mondták, az anygialok játszottak vele. És ha sirt, akkor se úgy sirt, mint a Tóth Gyuriék porontya, még a sirása is olyan kedves volt, mint a falat kenyér. Úgy megcsókoltam, akárcsak valami jussom lett volna hozzá.

Egyszer megint huztam a szijat. Olyan különös gondolatok forogtak a fejemben. Végre megszólaltam:

— Magda néni, ha világgá akar menni, csak szóljon, mert én elringatom ám ezt a kis gyereket.

Megbántottam Magdát. Mert köny szökött a szemébe. Odamentem hozzá, ki akartam engesztelni s ő lehajolva csókot czuppantott a számra.

vizdíj a nyers jövedelem 3%-a . . . 12 frt — kr.
tatarozás, kéményseprés, köztisztasági dolgok, biztosítás (csak a város által számított legalacsonyabb összeg). 100 frt — kr.

Összes kiadás 218 frt 08 kr.
4000 frt házárték 5%-os kamata . 200 frt — kr.
ez összesen 418 frt 08 kr.

Ezek a számok elég világosan beszélnek a közköltő felemelése ellen.

Az az ellenvetés, hogy az 5% csekély összeg s a helyzet javulása biztos, amikor is visszatérhetünk ismét a 30%-os közköltőhöz, — csak hiu remény, mert semmi jelenség nincs arra, hogy a közigazdasági helyzet fellendülne. A város szükségletei pedig annyira rohamosan lépnek fel, hogy kitérni előlük nem lehet.

Az 5% közköltő megszavazása az első lépés lesz a további %-ok emeléséhez.

Az adó csak nagyobb lehet, de kisebb soha.

A Bémer-téri színház vége.

— A városi tanács ülése. —

A Bémer-tér rendezése, a Bazar-szoros kibővítése és a Bémer-térre tervezett monumentális színház, évek óta tartó tanácskozás, vita után eljutott oda, hogy — csak terv maradjon egy jobb időre.

Eppen a legválságosabb időben, mikor a közköltő emelésének réme fenyeget, meg van a kisajátítási engedélyünk, de nincs pénzünk.

A törvényhatóságnak pedig már nyilatkozni kell, hogy abban hagyja-e az egész dolgot, vagy belemegy a kisajátításba, amelynél aztán visszatérés nincs. Amilyen összeget a bíróság megítél, ki kell fizetni.

A közgyűlés addig csak azt szavazta meg, hogy mennyit ígérhet a város a kisajátítandó házakért, de a megvételt, még a Hillinger és Tóth Ferencz házakra sem szavazta meg.

Dús László városi főgyűlészet vette fel ezt a fontos kérdést egy beadványával, amelyben rámutatott arra, hogy mi az első dolga a városnak, ha komolyan akarja az ügyet keresztül vinni.

A polgármester a beadvány folytán tegnap értekezletre hívta össze a városi tanácsot.

Jelen voltak: dr. Bulyovszky József polgármester, Rácz Mihály főjegyző, Dús László fő-

Szüret, ha bor nincs is.

Írta: KÓBY.

— No! Egy kettőt! fel azt a hummi-egymást a kasfarba, aztán induljunk. Ezt Gerzson bátyám hirdette.

— A' bbiz a'. Véleményezte Muki bácsi.

— No! hagyta helybe Mihály uram bátyám s már fél lábát rá is tette a ferhéczre. Hogy én is ujjítsak valamit a beszéden, bele kérdeztem a szóba:

— Hát a néniék nem jönnek?

Annyi bizonyos, hogy sok vasvillát láttam életemben, ki három águ volt, ki négy águ, de olyat még nem adjosztált a gyári teknika, mint amely az urambátyám szeméből meredt rám erre a kérdésre. Gerzson bátyámban billent helyre legelőbb az indulat s röviden végzett a kérdéssel:

— Bakra gyerek, vagy itt hagylak.

Percz alatt fenn voltam én is, ők is. A kapu nagyot nyikorgott, míg sarkig kitért a kis béres, a kocsis végig nyújtott magyarázatképpen a két lovon s azok fel fogva a helyzetet indítani kezdtek.

A bácsik hátra fordultak, elkészöntek még egyszer a feleségeiktől és nagy kendő lobogtatás közt pördültünk ki a kapun. Az igazság érdekében megjegyzem, hogy a kendőket nem bucsuzás okáért lobogtatták bátyám uraimék, hanem a reggeli csipős ájjer csavarta az orrukat, hát azért.

Messze volt a szőlő, de jól mentek a lovak, másfél óra mulva ott leszünk.

Ennek a gondolatnak Mihály bácsi adott kifejezést.

Muki bácsi biztatta:

— Attal jobb, minél hamarább.

ügyész, Komlóssy József és Bordé Ferenc tanácsnokok, Busch Dávid főmérnök, Ragány János főszámvevő, ifj. Rimler Károly főkapitány és Istvánffy István aljegyző.

Az ülés elején fölolvasták Dús László főügyésznek a jelentését, amelyet már egy más tanácsülésben is felolvastak s melynek összevont tartalma a következő:

A főügyész felelősségének tudatában, az iratok áttekintése után arról győződött meg, hogy a Tóth Ferenc és Hillinger-házak a kisajátítás keretébe nem vonattak be. Valószínűleg a városi tanács és a közgyűlés abból indult ki, hogy ez nem is szükséges, mert a város ezekre a házakra nézve egyezsége jutott. Am ezzel szemben az 1886. évi XXII. tczikk 110. §-a követeli, hogy minden adás-vétel névszerinti szavazással döntsék el, minélfogva vagy a kisajátítási engedély kérendő ezekre is, vagy a névszerinti szavazás alkalmazandó.

Amennyiben a közgyűlés megállapította azt az árösszeget, melyet a Mayr Sándor és Weiszlovits Adolf és neje telkeiért adni hajlandó, mivel egyezés létre nem jött a felek közt, — nehogy az 1881. évi XLI. tczikk 59. illetve 61. §-a a kisajátítási peres eljárás végeldöntése esetén váratlanul találja a közgyűlést, már ezen alkalomból tudomására hozandó a közgyűlésnek, hogy a pertől a felek kölcsönös megegyezése nélkül visszahátrálni nem lehet s így a legfelsőbb bírói döntés a Curia által törtévé, az általa végleg megállapítandó kárterítési összeg, tekintet nélkül a város által tett ajánlatra, kifizetendő lesz.

A tanács tagjai között hosszabb vita keletkezett.

A polgármester bizik abban, hogy az általános pénzügyi és közgazdasági helyzet javulásával a város kedvező feltételek mellett juthat kölcsönhöz.

A főmérnök a körül levő utakra felvett 90 ezer forintot nem tartja csak kiegészítő szükségnek.

Ragány János főszámvevő határozottan azt véli, hogy a tervek keresztülvitele legalább 10% közköltség emelést kívánnak. Azonkívül a környék rendezésére, utakra felvett 90 ezer frt

költség is meg van a tervek és számításban, a mi körülbelül 30% közköltségnek felel meg.

Végre is abban állapodott meg a tanács hogy a jelentést kiadja Bordé Ferenc tanácsnoknak és Ragány János főszámvevőnek, hogy a kisajátítás ügyében már kiküldött bizottságot hívják össze s készítsenek jelentést a dolog állásáról. Szükség esetén rendkívüli közgyűlés elé terjesztik ezen jelentést, hogy a törvényhatóság intézkedjen a megvétel esetleg a kisajátítás iránt, vagy — leveszik a kérdést a napirendről.

Azt hisszük, ez utóbbi következik be.

Magyarok Nagyasszonya.

A millenium alkalmából XIII. Leó pápa, a bibornok-hercegprimás előterjesztésére külön ünnepet rendelt a Magyarok Nagyasszonyának tiszteletére. Igaz, hogy őseink augusztus 15-én tartották Nagy-Boldogasszony ünnepét, de ez a nap mégis Mária menybevitelének az emléknappja, a mai ünnep pedig, melynek megtartására október második vasárnapját tűzte ki a pápa, tisztán Magyarország Pátronájának tiszteletére van szentelve.

Erre az ünnepre külön mise — és zsolozsma — szöveget írt elő a szentszék. Őseinknek a Boldogságos szűz iránt való lovagias és hagyományos tiszteletéről és Nagy Pátronának hathatós közbenjárásáról tanuskodik a mise- és zsolozsma-szövegnek minden sora.

Ebből közöljük Esterházy Pál nádornak (1634—1713.) emelkedett szellemű, megható fohászkozását Magyarországi Nagyasszonyához:

„Isten dicsőséges Szülője, Magyarország Nagyasszonya, Szentséges Szűz Mária! emlékezzél meg örökségedről, melyet hívséges szolgád, első királyunk és apostolunk neked ajánlott s testamentumban rád hagyott, Kegyes orzával tekints birodalmadra s dicsőséges érdemeiddel légy közbenjárója, légy szószólója népednek egy szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál. Hozzád kiáltottak eleink s minden szükségükből szabadulást nyertek, mert virasztott öröksége fölött két szemed világa, óh mindörökké áldott Asszonyunk! Akiket ily remény emelt föl, ily bizodalom éltet, hozzád folyamodunk, a kik néped vagyunk. Védeld meg, hatalmas pártfogással

hazánkat védelmezd. Nyerjed ki itt és az egész föld kerekén anyaszentegyházunknak s a kath. hitnek felmagasztalását, nekünk pedig értelmes és a hit gyümölcseit termő szívet adj. Elismerjük óh Asszonyunk, hogy vétkeztünk, de felejtse el gonoszságainkat. Szólj egy jó szót mi értünk Fiadnál, hogy az ő akarata szerint intézzük életünket s téged, Asszonyunkat, pártfogónkat tisztelhesünk életünk minden napján. — Amen.

Az ünnep alkalmából városunk plébánia-templomaiban ünnepélyes szent-misék és predikációk fognak tartatni a szokott időben.

Klamarik János.

— Saját tudósítónktól. —

Besztercebánya, okt. 8.

Klamarik János kultusz-miniszteri osztálytanácsos ma reggel Besztercebányán 66 éves korában elhunyt.

Egy szakadatlan munkálkodásban telt emberélet mult ki benne, ravatalánál elnémul minden pártteketet s meghajlik a valódi érdem előtt.

Hogy mily állapotban volt középiskolai oktatásügyünk csak ez előtt másfél évtizeddel is, arról hűséges képet nyújtanak az akkori közoktatásügyi miniszteri jelentések, melyek csak elavult s éppen azért gyökeres reformok alávétendő rendszerekről beszéltek. E rendszerek feldozgatására, pótlására addig is, míg egy gyökeresebb tanterv elkészítése az egészet szükségtelemmé nem teszi, Klamarik János volt hivatva, ugyszintén az egész átalakítására is.

Közoktatásügyünk csaknem minden nevezetesebb mozzanata, mely másfél évtizedes osztálytanácsosi működési körén belül esik, nevéhez fűződik.

Az elhunyt nagy jóakarója volt b. e. Ipolyi Arnold Várad egykori művészetpártoló püspöke, akivel még Besztercebányán ismerkedett meg s a tankerületi főigazgató ragaszkodása s bámulata a beszterce bányai püspök iránt nem változott meg akkor sem, amikor mindketten otthagyták Besztercebányát. Ipolyi, hogy a váradi püs-

Gerzson bátyám azonban nem szöte tovább az eszmét, hanem ki szól hozzám a bakra:

— Te gyerek! fordítsd be a képebbik feledet, mert most már megfelelek a kérdésedre.

Első éves jogász voltam, nem valami jó szívvel halottam a gyerek titulust, de a kíváncsiság csak vissza fordított.

— Hát, tudod szó köztünk maradjon, mi fundáltak így ki, hogy az asszonyok otthon maradjanak. Azt mondtuk, hogy estig elrendezünk mindent, előbb ki ne jöjjenek, addig sok baj, veszekedés van a szedőkkel. Nem könnyen egyeztek belé, de csak ledisputáltak őket.

A bácsik össze mosolyogtak, de én nem voltam még tisztába a helyzettel.

— Hát mi haszon van benne, hogy otthon hagyták őket?

— Hm! Legyen csak feleséged, majd nem kérdés. Fősvény az asszony mind, perel is sokat, azt hiszi nélküle meg se tudnánk élni. Hej, pedig... No de így csiptünk egy szabad napot, hanem görbe is lesz. Bort hoztunk, cigány kerül, estig olyan muri lesz, hogy a kutya is hust eszik. Hanem erről aztán ne sejtessenek az asszonyok, mert patália lesz, hogy ebbe a filoxerás időbe ilyen vigan szüretelünk.

Most már tisztul a fejem, de új aggodalom szállt a szívembe, illetőleg gyomromba.

— Hát aztán mit eszünk estig? Semmi kész dolgot nem hoztunk, nyers hust, lisztet, krumplit, mi egymást, ki főzi ezt meg?

— Ho hó. Ettől ne félj.

— Én gulyást főzök, megnyalod utána a szádat, Muki zsvány pecsenyét, Mihály meg úgy ért a tőpörtös csuszához, akár abba nőt volna fel. Lefőzzük az asszonyokat. Vacsorával várjuk ha ki-

jönnek, hogy lássák, hogy férfi a férfi magába is, megél a jég hátán is.

Igy már megnyugodtam s mig bátyámék tovább simfolták az elbizakodott női nemet, lassankint megéreleődött bennem az eszme, hogy bizony csak feleségesek ők s nem házasodom meg soha.

Meg is érkezünk.

A puskákat előkerítettük. Nem azért, mintha löni is akartunk volna valamit, csak a séta kedvéért, hogy jobban essék az ebéd, meg hogy hallják a vendégnek valók a durranását.

Jöhet, aki szereti Nagy Gerzson.

Délelőtre összeverődünk. Egy pohár snapszal tigrissé vadtítottuk a farkas éhségünket, aztán csülökre magyar, vagyis elő a szakácstudományt.

Én hordtam a fát, fújtam a tüzet, hordtam a vizet, szinte beleizzadtam a munkába, mert hárman háromfelé dolgoztak.

Gerzson bácsi a szabad tűzhelynél komponálta a gulyást, Muki bácsi a diófa alatt sütötte a zsvány pecsenyéit nyárson, Mihály bácsi pedig a présházban szuszogott és gyurta a tészta. Vele volt a legtöbb bajom, folyton viz kellett neki, hogy puhuljon a tészta.

Először Gerzson bácsi lett készen. Krumpli, hagyma, hus békés jegyetértésben rotogott a szabad tűzhely lángjánál és jóindulatilag igyekezett gulyássá olvadni, szinte lelki gyönyörrel viccelte aztán Muki bácsit, aki együtt pirult a zsvány pecsenyével a nyárs mellett.

Vendégek is érkeztek ezen közben s nagy lön a barátkozás, emelkedett a hangulat.

Égyszer csak nagyot zudul valami a konyhán és elordítja magát Gerzson bácsi:

— Tyhü! A fityuláját, gyertek segíteni, mert fut a lé kifelé.

Összefutottunk, viribus unitus lekaptuk a fazekat, még Muki bácsinak a kezére is föcsent egy kanálnyi, de bekötöttük, aztán nem fájt.

Én megterittem bent. Le is ültünk s Gerzson bácsi hozta a fazekat, mert abból jó azt enni, amibe főtt. A kanál csörömpölésre Muki és Mihály bátyám is előkerült, jutott hely nekik is.

— No rajta fiuk, így mulat a magyar asszony nélkül. Itt lesz a cigány is mindjárt.

Hát a leviből csak lehetett is venni a gulyásnak, de se krumpli, se hus. Mi a gutta ütött hozzá? Felfordítottuk a fazekat egy tábla, megint csak a leve jött.

— No, — kérdi Muki bácsi.

— Nem jön ki, — aggódik Mihály bátyám uram.

— Majd ki kaparom én, — tüzel Gerzson bá a szakács.

Ki is kaparta, ki is öntöttük rögvést, mert hát oda sült a fazék oldalához és olyan kozmás volt, hogy a szomszédba is hallatszott a szaga.

Jót neveltünk a dolgon, de nem busultunk.

— Hagy jöjjön a zsvány pecsenye.

Muki bácsi ment és jövé, hozta a nyársot.

— Hát a pecsenye hol van?

— Hol. Hát mikor be szaladtunk a fazekat lerántani a tűzhelyről, hát biz én ott felejtettem a parázson, annak löttek.

Mély megdöbbenés szállt ránk s a bizalom Mihály bátyám felé fordult, mint a tőpörtös csusza létre hozójához, melynek készítéséhez, hisz ő mondta, hogy úgy ért, mintha benne nőtt volna fel. Mihály bácsi mosolygott.

— Még nincs éppen kész, de mindjárt meg lesz. A tepertű már kisült, a tészta hamar meg szárad.

pökséget, ő pedig, hogy a közoktatásügyi miniszteriumban felajánlott tanácsosi állást elfoglalta, 1886 októberében meg is látogatta jótevőjét N.-Váradon.

Életrajzi adatai a következők:

Klamarik János, pedagógus, miniszteri tanácsos, szül. Losonczen (Gömör) 1832 febr. 7. Egyetemi tanulmányait részben a pesti, részben a bécsi egyetemen végezte s 1852. már ideiglenes tanár lett Félegyházán. Majd a pécsi és bajai, utóbb a székelyudvarhelyi, végre a besztercebányai főgimnáziumban működött. Besztercebányán a gimnázium, még 1861-ben, mikor ő ott a tanári székét elfoglalta, valóságos pánszláv fészék volt. K. Grünwald Bélával, a vármegye jeles alispánjával, majd Ipolyi Arnold besztercebányai püspökkel oly sikeres lépéseket tett a baj orvoslására, hogy a gimnázium csakhamar megtisztult a hazafiatlan elemektől s a kormány őt állította az iskola élére igazgatóul. 1876. a besztercebányai tankerület főigazgatója lett s ugyanazon hazafias szellemben működött tágasabb hatáskörében is 1883-ig, mikor a miniszteriumba hívták be s itt nemsokára osztálytanácsossá, majd pedig miniszteri tanácsossá nevezték ki. Új állásában kiváló tanügypolitikusnak is adminisztrátornak mutatta magát. A középiskolai törvény követtele új kormányzat megállapítása, a középiskolák új kerületi beosztása, adminisztrációjuk szervezése, az autonom felekezeti középiskoláknál a főfelügyeleti joggyakorlásának körülírása, az állami tantervek és reájuk vonatkozó utasítások megállapítása, az összes autonom felekezeti középiskolák tantervének revíziója, középoktatásunknak a görög nyelvre vonatkozó reformja, az érettségi vizsgálati eljárás szabályozása, az autonom felekezeti középiskolák érettségi vizsgálatára kiküldött kormányképviselők számára készült utasítás, a középiskolai rendtartás, az autonom felekezeti középiskolák fegyelmi szabályzatának revíziója, az iskolai orvosi intézmény életbeléptetése, az összes tankönyvek revíziója, a nem magyarajku gimnáziumok számára új tankönyvek készíttetése, az iskolai építkezések és felszerelésekre vonatkozó szabályzatok, a felekezeti tanárok javadalmazásának emelése s a nem állami tanárok nyugdíjazása, a testi nevelés ügye, egyszóval minden mozzanata középiskoláink újabb történetének össze van fonódva K. nevével. K. emelte gimnáziumi oktatásügyünket a mai színvonalra s egyesítette a haza sokféle jellegű középiskoláit tanterv, szellem és irányzat tekintetében. Nagy része volt abban is, hogy a nem

— Mit csinál?

— Meg szárad.

— Hogy! Hogy?

— Hát. No, elfelejtettünk tojást hozni, ez a bolond gyerek meg annyi vizet hordott a tésztaiba, hogy nagyon gyenge lett a tészta. De nem baj, el kentem a gyuró deszkán odakint szárad.

Kimentünk megnézni ezt a kétes eredményt, bár ne mentünk volna. Akkor nyalta le a csósz kutyája az utolsó falat tésztát a deszkáról.

No! Maradt egy marék tepertő. Azt ugyan megtettük alaposan, szőlőt is, de nem esett jól a bor, a szőlő pedig sohasem volt olyan csemege, mint akkor.

A vendégeknek hirtelen dolguk akadt, elszaladtak, ki merről jött. A cztgányt mi zavartuk el, mivel hogy az ebédünket már elhagydta szent Dávid. No nem morog úgy a legorthodoxabb gyomor hosszu napkor, mint ahogy a miénk lázongott esti 8 óráig.

Egyebet se tettünk mint az utat vigyáztuk, jönnek-e már az asszonyok?

Jöttek végre. A három urambátyám majd keresztül esett egymáson, úgy kapkodták le az asszonyaikat. Czuppantak a puszik, alig akart vége lenni az ölelésnek s végre így adta le a szentenciát Gerzson bácsi:

— Haj! Be vártunk édes tubiczám, de nehezen vártunk, hiába! asszony nélkül nem ember az ember.

Én pedig azt mondom, mégis csak jobb hamar házasodni, mint soha.

Este pedig újból durrogtak a puskák és vala vacsora olyan, melynek emléke ma is fennmaradt az együtt letelepültek között.

állami iskolák számára tekintélyes összegű államsegély tétessék folyóvá, hogy ekkép azok is megkapják emelkedésükre szükséges anyagi eszközöket. A tanügyi irodalom terén is munkálkodott: adott egy Lélektant, egy Gondolkodástant (Lindtner A. G. után), melyek több kiadást értek s kiadta a magyar középiskolák történetére és szervezésére vonatkozó nagy két kötetes munkáját. Közpályán való szolgálatának 1894-ben érte meg a 40-ik évfordulóját.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Erzsébet királyasszony emlékének** áldozott ma kegyeletes ünneppel az állatorvosi akadémia tanári kara és ifjúsága. Az akadémiai telep új épületének nagyterme ez alkalommal gyászdrapériákkal és délszaki növényekkel izlésesen volt díszítve s az ifjúsági kör díszes fehér selyem lobogója a terem közepén volt elhelyezve s róla gazdag fekete fátyoldisz hullott alá. A terem közepén elhelyezett padsort a tanári kar foglalta el. Ott volt a földművelési miniszterium képviselőjében Tormay Béla min. tanácsos is. Az emlékbeszédet Hutya Ferencz dr., az akadémia igazgatója mondta. Nagy figyelemmel hallgatott, mélyen megható rajzát adta a felséges asszony életének s gyászos végének. A közönség meghatva oszlott el az emlékbeszéd után.

* **A tankerületi főigazgatóról.** A temesvári-kerületi tanári kör f. hó 1-én tartott közgyűlésén *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, nvárad-i tanker. főigazgatót egyhangulag tiszteletbeli tagjává választotta.

* **Adakozások a királyné szobrára.** A napokban közölt kimutatásunk szerint összes eddigi gyűjtésünk eredménye 67 frt 80 kr. Ujabbán a nagyváradi-velencei róm. kath. fiúiskola tanulói adakoztak e célra 1 frt 58 krt. Összes eddigi gyűjtésünk tehát 69 frt 38 kr.

* **Építik a járványkórházat.** Az új járványkórház Várad-Velenczén, a Bölöny-féle telken gyorsan épül. A kedvező időjárás elősegíti a munkálatok gyors keresztülvitelét. Az összes épületek lábazata a felső falakig kész, sőt két kór-pavillon már fedél alatt áll. A fertőtlenítő helyiség és kocsiszin szintén kész és közelebb már elhelyezik benne a gőzdesinfektort, a mire olyan nagy szükség van. A pavillonokat valószínűleg már át lehet adni december elején. Ha tovább is alkalmas idő lesz, még ez évben a felügyelő lakot szintén elkészítik. Igen czélszerű intézkedés az, hogy a járványkórházhoz való ut nem a városon keresztül, hanem a vasutállomás útja felől vezet be a kórházba.

* **A „szerzői jog” szakértő bizottsága.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. t.-czikk 31. §-a értelmében Budapesten alakított állandó szakértő bizottság elnökévé *Szily* Kálmán ministeri tanácsost, a Magyar tudományos akadémia főtitkárát, alelnökévé pedig *Végh* János kir. curiai bírót nevezte ki, a bizottság hat éves megbízatásának lejártáig terjedő időre.

* **A visszakövetelt 6000 frt.** Az augusztusi közgyűlésen nagy mozgalmat idézett elő *Bertsey* György azon interpellációja, miszerint igaz-e, hogy a pálinka fogyasztási adó bérletéből a város három éven át évi 18,000 frtot elengedett a bérlőnek. Mint értesülünk, a dolognak most különös mozzanata van. Az állam ugyanis a szeszfogyasztást csak kezelésre adta ki Nagyvárad városának, nem pedig azon czélból, hogy bérletbe kiadja. Kezelési költség címén az állam évenként 2000 frtot a bér-

összegekből visszafizetett a városnak. Az interpelláció és az ügy további szellőztetése folytán a pénzügyigazgatóság arra a tudatra jött, hogy a város a szeszfogyasztást nem kezelte s így kezelési költsége sem volt, hanem kiadta bérbe. Értesülésünk szerint a pénzügyigazgatóság ennek folytán megindította az eljárást, hogy a kezelési költség címén az állam által a városnak fizetett 2000 frtokat Nagyvárad városa visszafizesse az államnak.

* **Pénztár vizsgálat a vármegyén.** Bihar-vármegye főpénztárát tegnap *Szunyogh* Péter alispán, *Miskolczy* Árpád főszámvevő, dr. *Wallner* Ödön tb. főügyész és *Jelinek* könyvvizsgáló megvizsgálták. Mindent rendben, pontosan vezetve találtak.

* **Uj ügyvéd.** A nagyvárad-i ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Papp* László sz.-somlyói lakos ügyvéd, az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékébe, Szilágy-Somlyó székhelyvel, folytatólag fölvetetett.

* **Jogakadémiai élet.** A jogakadémia olvasó köre tegnap gyűlést tartott. A gyűlésen elhatározták, hogy halottak napján a szokásos beszédeket megtartják s egyben felhívják a polgárságot, hogy a beszédeket vállalják el. — Ezután a *Pojnár* Szever alelnök lemondásával megüresedett alelnöki állásra egyhangulag *Bárdos* Ödönt választották meg.

* **Nemzetközi diák-gyűlés Turinban.** Érdekes gyűlés lesz a jövő hó elején Turinban. A nemzetközi diák szövetség fogja ott tartani gyűlését. Ezen tárgyban a budapesti egyetemi kör elnöke tegnap hosszabb átiratot intézett a helybeli jogakadémia polgárságához, hogy lehetőleg képviseltesse magát azon a gyűlésen, hogy a magyar ifjúság minél nagyobb számban legyen képviselve. Ezen ügyben legközelebb gyűlés lesz a jogakadémián.

* **Szünet az ipariskolában.** Bihar-megye kir. tanfelügyelőseje intézkedése folytán értesitem a tanoncztartó mestereket, hogy f. hó október hó 10-11 és 12-én azaz hétfőn, kedden és szerdán az ipar iskolában a szüreti szünet miatt előadások nem tartatnak. Nagyvárad, 1898 okt. 7. *Szűts* Izsó, iparisk. igazgató.

* **Adomány az iskolának.** Pauker Dániel helybeli könyvkereskedőnek, ki a nagyváradi-velencei róm. kath. fiúiskola szegény tanulói számára 100 drb. irkát, 6 drb. palatáblát és egy csomag palavesszőt ajándékozott, köszönetét fejezi ki az igazgatóság.

* **A javított Körözs.** Meg vagyon irva, hogy borban a gyöngy felfelé szál. Az is mélyen gyökeres tudat, hogy maga a bor is felszál és nem a boka felé törekszik, hanem a fejbe. Hogy a léghajó is felfelé tör, az adó is feljebb igyekszik, soha lejjebb, a kvóta hasonlatosképen, mind ez immáron szintén tudatik, mindenki által, de hogy a telegdi olajgyár salakja is felfelé szál, illetőleg az ár ellen uszik, az olyan tapasztalat, amely előtt hiába röknyödik meg a fizika, mégis úgy van, tanu rá a bizottság jelentése.

Megérkezett a várva-várt vélemény arra a kérdésre, vajjon rontja-e a Körözs vizét az olajgyári salak vagy se? S a vélemény csodás.

1. Nem is ereszti a salakot a gyár a Körözsbe, csak az Egres-patakba.

2. Ahol belezudul az Egres a Körözsbe, ott nem rossz a víz.

3. Az Egresen felül még rosszabb a víz, mint lejjebb.

Ehun az Ecsegráj féle salak, mely tisztít.

Hanem nekem úgy tetszik, hogy a gyárra nézve sokkal jobb lett volna a szakértői vélemény, ha — kevésbbé lett volna előzékeny. Egy adoma jut eszembe e dologról:

Perbe fogta Kis Turi Mihály uram Icziget, mert a kölcsön adott fazékát eltörte és nem adta vissza. Iczig alaposan megvédte igazát a törvényben:

— Tekintetes bíró ur! Én 1. nem is kértem

khölesön, fhazekhat Khis Thuri Mihálythul. 2. Mikhor khölesön adtha, már akhor is rephedt valta. 3. Zaj zal ich lében semmi baja se voltha, mikhor vissza adtham.

Mindezek után miért tejszinü a vizvezetek vize és miért sárgul meg rövid állás után?

Cziceszbájszer azt mondaná ezután: Az Egres phatak javitson meg a tiéd ivó vizedet.

* **Olcsóbb az ojtó-anyag.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter felügyelete alatt álló védőajtó-anyagot termelő budapesti Pasteur-Chamberland intézete a lovagnak és szarvasmarháknak lépfene és szerzegő üszök ellen való kétszeri beoltásához szükséges oltóanyagoknak az 1894. évi 13,781. sz. alatt kelt földmívelésügyi miniszteri rendelettel adagonként és állatonként megállapított 30 krnyi árát folyó évi szeptember hó 1-től kezdve 25 krra lecsökkentette.

* **Erdő-égés.** A veszprémi püspökség sümegei erdőgondnoksága alá tartozó, az ugynevezett „urbéri erdő“, a Nyirág felé vezető közlekedési út mellett húzódnó árok partján a száraz fű meggyuladt s ettől a fiatal 8—10 éves fenyő, ezer és tölgyfa erdőből mintegy 50 hold megégett. A kár 2000 forint körül van. A tüzet valószínűleg utasok okozták, akik pipára gyújtva, az égő gyufát eldobták, s ettől a száraz fű meggyulladt.

* **Bűnbánó fegyenczek.** Szegeden néhány nap óta Flódung József és Tamás János jezsuita-atyák missziót tartottak Jászai Géza rókus esperes-plebános meghívására. A misszionáriusok közül Flódung atya a Csillag-börtönbe is ellátogatott, a hol 283 katolikus rab jelent meg előtte. Az ékesszóló misszionárius remek beszédben figyelmeztette a bűnös embereket, hogy térjenek a jó útra, engesztelődjenek ki lelkiismeretükkel s javuljanak meg az Ur tanítása szerint. A szép szavak annyira hatottak a fegyenczekre, hogy a jezsuita atya iránt köszönetüket akarták kifejezni. Ezt azonban a börtön szabályai szerint közvetlenül nem teheték meg s így közülük az írástudóbbak megfogalmaztak egy levelet, melyet Sóka Ignác börtön-lelkész útján küldtek el Flódung atyához. A levélben, melyet mind a 283 rab aláírt, ezekkel a szavakkal mondanak köszönetet a buzgó misszionáriusnak:

A szegedi ker. börtön római kath. lakói hódoló tisztelettel és benső megadással magukban szállva nem *hírták öszinte ragaszkodásukat, szeretetüket, benső szívbéli érzelmeiket elfojtani*, s nagyon ohajtották, hogy kegyelmes főmisszionárius ur előtt ez a papir tolmácsolhassa öszinte köszönetüket azért, hogy itt a szenvedések zajló tengerén e hó 2-ik napján oly gyönyörű szentbeszéddel *gyógyírt, balzsamot csepegtetett gyötrött, meglört szívünkbe.*

Szent kegyelmes lelki Atyánk! Egy fénytelen, sötétlő éjszaka várt ismét reánk és mégis az elborult, homályos, szürke égről káprázó napsugár terjedt el a börtön lakói között, megjelent egy nemes, páratlan angyali szív, egy igazi keresztény, ki rajongással felmelegíté vérző szívünket, hitet adott, reményt, vigaszt és új életet.

* *Megfogadtuk mind annyian a kereszt előtt, hol Megváltónk legyőzte vérzőn az örökhalált, hogy soha, soha Istenünk, sem törvényünk ellen vétkezni nem fogunk*, oda törekedünk, hogy drága hazánknak hű és hasznos polgárai lehessünk, gyermekeinket is ekként fogjuk nevelni, *ha ismét meglátjuk a napvilágot és ismét ránk süt a fényes napsugár.*

A bűnbánó emberek ime megtértek s komoly fogadást tesznek, hogy szakítanak multjukkal, nem vétkeznek a jövőben. És ezt a változást néhány szívhez szóló, igaz és lelkes tanítás vitte keresztül lelkükben. Milyen nagy is a hitnek ereje, hatalma!

* **Három munkás szerencsétlensége.** Nagy szerencsétlenségről értesít beéli tudósítónk: Kohn Lipót új háza építésénél u. i. f. hó 6-án

d. u. 1/23 órakor az utca felől épített homokkal egy része leomlott s maga alá temetett 3 munkást. Ezek közül Filipás Illie és Kaldarár Jánk halálos sérüléseket kaptak, Szabó Lajos kőműves-tanoncz pedig a lábán szenvedett súlyos zuzódást.

* **Levente-táncz.** Herczenberger József pécsi tánczmester egy új tánczot komponált s azt »Levente táncz«-nak nevezte el. A tánczmester új tánczát a pécsi jogász ifjuságnak ajánlotta s a koláját most rendező sajtó alá.

* **Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes,** az kitűnik, ha rövid figyelemre méltatjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, a melyekkel a *Budapesti Ujságírók Egyesületének* sorsjáték kezelősége a sorsjegyeket az országban szétküldte. Ezekből kitűnik, hogy f. hó 4-én 4680, 5-én 2640, 6-án 4320, tehát három nap alatt 11640 ajánlott levelet adtak föl a budapesti főposta hivatalnál, mely leveleket még aznap továbbították.

Ezek az ajánlott levelek ujságíró sorsjegyeket tartalmaznak, a melyeket megrendelés folytán küldött a kezelőség az egyes helységekben. Hogy mily óriási érdeklődést tanúsít a közönség az *ujságírók sorsjátéka* iránt, az ebből is fényesen kiviláglik.

Előfizetési felhívás.

Az új negyedév kezdetén bizalommal fordulunk ismét előfizetőinkhez. Támogatásuk által vált lehetővé, hogy lapunk erős pozítiót foglalt, megizmosodott és jövője teljesen biztosítva lett.

Függetlenségünket így minden irányban fentarthatjuk.

Vezércikkeinkben pártpolitikát nem üzünk. Pártot is csak egyet ismerünk, a magyarság pártját, politikát is egyet istápolunk, a magyar faj szupremacziójának politikáját, mit eszmével, vagy fajjal szemben, alkuvást nem ismerve, nagyképu jelszavaktól el nem vakitva, erőnkhez képest igyekszünk átadatra vinni.

Hazafias kötelességtudásunkból ered aztán, hogy féltékenyen megőrizzük azt az alapot, melyre Szent István helyezte fajunk és országunk jövőjét, a kereszténységet, mely ellen semmi támadást meg nem engedünk — el nem felejtünk.

Tárczarovatunkban csak eredeti, vagy nagy tekintélyü külföldi folyóiratokból fordított dolgokat közlünk, más lapok dolgaira nem szorulunk.

Társadalmi cikkeink a mezőgazdák és a kisipar ügyeivel, illetve sajnos, pusztulása okaival foglalkoznak és ezek számára a legmesszebb menő védelmet követeljük, bármilyen népszerűtlennek is ezek az eszmék bizonyos klikkek előtt.

Gazdasági cikkeinket egyik előkelő gazdasági tanintézet tanárai írják.

Hir szolgálatunkat kitűnő erők látják el s e rovatban amint nem bolygatjuk szenzáció vadászatból a családok beléletét, úgy nem hallgatunk el semmit, ami a közérdek javára válik, bárkinek is legyen az kellemetlen.

Távirati rovatunkat nagy áldozattal tettük olyanná, amely bár-

mely más vidéki lappal kiállja a versenyt.

Programmunk majd minden pontja a divatos jelszók és hatalmon ülő klikkek érdekeivel áll ellentétben s csak természetes, hogy nehéz küzdés árán és előfizetőink támogatása révén jutottunk oda, hogy végre hódítottunk annyi tért, melyen szilárdan megvethettük a lábainkat s befolyásra tettünk szert a társadalomban.

Ez tulajdonképpen csak az alapvető munka, hogy tovább is, nagyobb tert hódithassunk a klikk érdekek elleni küzdelemben, hogy nagyobb erővel léphessünk sorompóba a pusztuló közép- és iparos-osztály érdekeiért, ebben kérjük előfizetőink támogatását.

Lapunk előfizetési ára a régi, kisebb, mint a vidéki laptársainké.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyed évre 3 forint.
---------------------	-----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

A hegyek titkai.

— Siegmeth Károly könyve. —

A párisi barlangkutató társaság szakkönyvének szeptember havi füzeté érkezett hozzánk. A mű czime: *Notes sur les Cavernes de Hongrie*, szerzője: Siegmeth Károly máv. üzletvezetőhelyettes.

Örömmel látjuk, hogy végre akadt egy magyar tudós, aki vállalkozott, hogy hazánk ezen érdekességeit a művelt nyugattal megismertesse s őket látogatásunkra serkentse.

A mű hazánk összes természetes üregeit tárgyalja oly szakszerűen és világosan, hogy nem lesz érdektelen annak kivonatát adnunk.

Szerző, hogy némi rendszert hozhasson tárgyalásába, a barlangokat négy geographiai csoportra osztja.

Az alacsony *Tátra* északi mészkő tömege, a *gömöri* mészkőhegytömb barlangjai, a *bihari* hegység és *egyéb vidékek* barlangjai. A dobosinai, aggteleki és szépesbélai barlangok után legbővebben a mieinket ismerteti. Ezeknek rövid kivonata a következő:

A bihari hegység barlangjai.

E környék igen gazdag üregekben s ezek megközelítése is csak lóháton történhetik. Legnevezetesebb a *meziádi* barlang, melynek 12 méter magas s 16 méter széles kapuja oly szabályosan képződött, hogy mesterséges alagut benyomását kelti az emberben. — A képződmények felső trias és erezett mészkőből valók. A barlang még nincs átkutatva.

Egy csomó apró barlang leírása következik a műben, ezek a szurdicsi, a fericsi, az Oncsaza (Oestera-Smeilor) mely utókbához egy néprege fűződik,

Rézbánya szomszédságában nyílik a legutóbb felfedezett *József főherceg* barlang, 8 méter magas, 11 méter széles szabályos félkör alakú kapuzattal. A boltozat gyönyörű képződményekkel díszítve. — A legnagyobb terem, mely 30—40 méter magas és 95 méter hosszú,

K. Nagy Sándorról a biharhegység e kiváló kutatójától nyerte nevét. — E barlangot egy denevérfaj, egy vak rovar (Folenon Hazayi) s egy különös légy (Hoteromiza Atricornius) lakja.

Itt van még a *funaczai* barlang, mely 262 méter hosszban 11 métert emelkedik. Négy termének legnagyobbika 20 méter magas s 30 méter széles. Ugyanígy nagy az alagut-szerű Albrecht-barlang is. Nem messze innét található a *Biharkapu* s a *Körös forrásának* 3 méter magas ürege.

A Kukurbetan tul fekvő völgyből nyílik a *szerizorai jégbarlang*.

IRODALOM.

— **Magyar ég alatt.** Kincs Istvánnak a könyvéről van szó, annak a fiatal írónak a novella kötetéről, aki a fővárosi és vidéki jobb nevű lapok tárcza hasábjain hódította meg magának az olvasó közönséget annyira, hogy nyugodtan hozhatja a könyvpiacra összegyűjtött novelláit.

A könyv igen elegáns kötésben jelent meg. A tábla képe symbolikus festési modorban egy magyar leányt ábrázol, amint a messze távolba tekint, aranykalászos, pipacs virágos rónaság közepén. A szöveg képeket *Tornyay, Ferenczy, Tull* és *Hegedüs* rajzolták a tőlük megszokott izléssel.

Tizennyolcz hosszabb, rövidebb elbeszélés van a kötetben. Mind törőlmetszett magyarsággal van megírva, a magyar multból vagy jelenből tárva élénk egy-egy bájos képet. A régi jó időkől való tárgynak *Kurucz lakodatom labancz muzsikával, Kölcsön kért akasztófa, A korponai csoda, Régi cselédek.* A jelenkor rajzai. *Akit az esze megver, Sült galambok, Mai cselédek, Beszámoló, Szület* és egy pár vegyes tárgy elbeszélés. Az első két csoport a legsikerültebb része a könyvnek, de teljesen helyt állanak a többiek is.

Jó ízű mondások tarkítják az élénk menetű elbeszéléseket, melyekkel újabb sikert fog aratni a jó nevű író.

Olvasóink előtt felesleges a hosszabb ajánlás, mert mint munkatársunk tárczáiból ismert és mindig szívesen látott ismerős Kincs neve. A könyv ára diszes kötésben 2 frt 50 kr. Megrendelhető szerzőnél, *Köszegen*.

Komoly pillanatok.

Írta: Leander.

Leander, a fiatal humorista, könyvet készül kiadni.

A megbízhatlan és ellenőrizhellen igazságok azon tömege, a mely a Leander írásait jellemzi s a mely őt a közjegyzői állásra örökre diszkvalifikálja, lehetetlenné teszi, hogy neki még valaki felüljön. Ezért óvakodik is attól, hogy maga hirdessen előfizetést a könyvére, mert ezt úgy sem hinnék el neki s legfeljebb a tapasztalatlan külvárosiak becsapására irányuló kísérletnek tekintnék.

Ezért engem, tisztelettel alulírottat, sikerült megnyernie arra, hogy könyvének kiadását magamra vállalam, nekem talán inkább elhiszik, hogy Leander Karácsonyra csakugyan kiadja műveinek első kötetét *»Komoly pillanatok«* czim alatt. Ehhez a czimhez sok szó férne, de nem akarok már a czimbe belekötöni; fog erre elég alkalmat adni az a husz — szerző által *»humorosnak«* nevezett — dolgozat, a melynek révén ő az Akadémiába be akar jutni.

A könyv egyelőre csak magyar nyelven fog megjelenni; a többi európai népeknek még várni kell, míg irodalmukat egy ily esemény gazdagítja. Nincs kétségem benne, hogy a magyar nemzet mohó örömmel fogja megragadni ezt a ritka alkalmat, a midőn a külföldet több évszázaddal megelőzheti.

Ideje volna, hogy miután Leander sok és komoly írásával a műveltek ezreit megneveztette, most

már a műveltek ezrei irnák alá komolyan a gyűjtővet, hogy egyszer már a szegény magyar író is nevesen. A gyűjtők hat előfizető után tiszteletpéldányt kapnak; a nyolczadik után a tiszteletpéldányra sajátkezü ajánló sorokat; a tizedik után szerző mindennapi imájába foglalja őket, a tizenötödik után pedig folyton róluk fog álmodni. Ilyen kedvezmények mellett féltő aggodalommal kell attól tartani, hogy a *»Komoly pillanatok«* kiadóhivatala előtt karácsonyig életveszélyes tolongás lesz s az örült vágatással megérkező lovasrendőrök számos ártatlan kisedet is elfognak gázolni. Szerencse igazán, hogy nincsenek lovasrendőrök és vannak postautalványok, a melyek az 1 frtnyi előfizetési összeg a legzélszerűbben beküldhető.

Isten áldása legyen a czélszerű beküldőkön.

Nagyváradon, 1898. évi október hó 8-án.

Adorján Emil,

a *»Komoly pillanatok«* kiadója.

— **Arménia.** Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos Szongott Krisztof. Október. Szamosujvár. Todorán Endre *»Auróra«* könyvnyomdája. 1898. Természetes, hogy az első lapok annak szentelvék, akinek halálával az egész Magyarország oly mély, oly őszinte gyászba borult. A város, mint a czikkéből látjuk, méltó kifejezést adott a gyásznak. A jelen füzet tudományos szempontból rendkívül érdekes. *Molnár* Antal dr. a *Revue des deux Mondes* augusztusi füzetében (Le concert européen, par le comte Benedetti) az örmény kérdéssel kezd egy cikksorozatot, melyben a török perfidia egész mezeitelenségében tűnik élénk. Valóban csodálunk kell Európá, különben sok körülménytől eredő türelmét e kegyetlen vérengző barbár néppel szemben. Tiflisztől Ecsmiádzinig czim alatt a *tudós szerkesztő* a kaukázus örménylakta vidék képét tárja élénk, leírva a többi közt az ecsmiádzini kolostort, az örmény *»katholikosz«* székhelyét. Ugyancsak e füzetben kezd meg *»Szamosujvár város monografiáját«*, a város rövid történetét vázolja a mult század végéig, valamint a várnak igen érdekes leírását nyújtva. A vár egyes részei még a XIV. századból valók, a Szamosujvár elnevezés ellenben nem régebb a XVI. századnál; azelőtt Gerlá-nak, hivaták; akkor épült a város legnagyobb része s lett Ujvárrá, Szamosujvárrá. Tisztelettel hajlunk meg a szerkesztő tudományos buzgalma előtt s érdeklődéssel nézünk a legközelebbi füzet elé. Érdeklődéssel olvastuk azt is, hogy a bécsi mechtaristának is van havi folyóiratuk örmény nyelvű, neve *»Hántesz Ámszorea«*. Ebből veszi át a jellemző adatok, hogy 1896-ban 234 örmény nyelvű könyv jelent meg. Melegen ajánljuk a jeles folyóiratot.

EGYESÜLETEK.

N. N. Sz.

A *nagyváradai Nemzeti Szövetség* válaszmánya tegnap délután 4 órakor gyűlést tartott.

A válaszmányi gyűlés két érdekes dologgal foglalkozott.

Az egyik az, hogy kimondotta a választmány, hogy a szövetség javára tett alapítványokat nem küldi be a központba, hanem azt önállólag fogja kezelni, a másik az, hogy igyekezni fognak, hogy a szövetség kötelekébe a munkás osztály minél nagyobb számban lépjen be.

A gyűlésen *Gyalokay* Lajos elnökölt, jelen voltak: dr. Magyar Gyéza, dr. Konrad Márk, dr. Márkus László, dr. Vucskics Gyula, Papp Miklós, Polásy János, Tatár Zoltán, May Sándor, Dus László, dr. Dési Géza, dr. Sarkadi Lajos, Szma-zsenka Ernő, Petri Gyula, Fuszek Lajos, dr. Tury Kálmán, Réz Mihály dr. Adorján Ármin.

A jegyzőkönyvnek a hitelesítése után felolvassák a központnak királyné halála alkalmával hozott határozatait. A választmány elhatározta, hogy a központ határozatát elfogadja, azokhoz csatlakozik s a koszoru költségéhez hozzájárul. Kimondották egyuttal azt is, hogy a szövetség kebelében a gyűjtést a királyné szobrára megindítják.

Ezután elhatározták, hogy az ujonnan megalakult szövetségeket (Bács, Szarvas) átiratban üdvözlik.

Hosszu vitára szolgáltatott okot ezután a központ azon átirata, amelyben arra hívják

fel a szövetséget, hogy ne csak a befolyt tagdijaknak a 20%-át, hanem az összes alapítványokat és adományokat terjesszék be a központba.

Ezzel egyidejűleg vita merül fel az iránt is, hogy a szövetség ügyrendje jóvá van-e már hagyva?

A tárgyhöz legelőbb dr. *Sarkadi* Lajos szólott.

Azt véli, hogy a központ átirata mintegy jóváhagyása az ügyrendnek s így a N. N. Sz. megkezdheti működését.

Dr. *Konrad* Márk, dr. *Márkus* László, *Dus* László, *Adorján* Ármin s még többen szólottak a kérdéshez s hosszas vita után határozatilag kimondják, hogy a szövetség ragaszkodik eddigi álláspontjához s az alapítványokat önállólag fogja kezelni, egyben megkeresik a központot, hogy az ügyrend mielőbbi jóváhagyását kieszközöljék.

Papp Miklós terjeszti ezután be a gyűjtővet, amelyen *harminczegy* új tag iratkozott be. (Eljenzés.)

Dr. *Sarkadi* Lajos indítványozza, hogy a munkások között gyűjtsenek pártoló tagokat. (Pártoló tag az, aki a szövetség pénztárába bármily csekély adományt befizet.) Ezzel nem azt akarják elérni, hogy a munkásnép fillereit elvegyék, hanem azt, hogy ilyen módon a munkás osztály belépve a szövetségbe, akkor, amikor nagy akciókat indítanak meg, a munkás osztály segítségül legyen. Egyhangulag elfogadták.

Végül *Réz* Mihály pénztárnok terjesztette be a számadásokat.

Tegnapig befolyt 392 korona, ebből kiadtak 258 korona 50 fillért s így a szövetség pénztárában jelenleg 133 korona 50 fillér van. Tudomásul vették.

Igazságszolgáltatás.

Bérczy kapitány sajtópöre. A rendőrségnek Bérczy Béla rendőrkapitány megsértése miatt Kovács F. Sándor, Pápay Jenő és Székely Emil hirlapírók ellen indított s e hó 10-ére kitűzött sajtópöre nem tartatik meg. Zsitvay Leo, a sajtóbiróság elnöke hirlapokban is kéri a soros és beidézett esküdteket, valamint az 51 fővárosi tanut, hogy ezt tudomásul vegyék és hétfőn ne jelenjenek meg a kir. törvényszéknél.

A nagyváradai kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

2764. Paszkucz Paveka rágalmazás — részben megvált.

2765. Hunyecz Mátyás sikkasztás — részben megvált.

2767. — Hrabovszky Mátyásné rágalmazás — h. hagyva.

2773. Fábán Mátyás orgazdaság — helyben hagyva.

Előadó: *Poynár Dénes.*

2264. Barcs László testisértés — megsemmisítve.

2378. Hegedüs István gondatl. testi sértés — h. hagyva.

2379. Ille Vaszali gondatl. testisértés — h. hagyva.

2536. Valdmann Herman hat. ell. erőszak — h. hagyva.

2899. Roman Onucz becsületsértés — helyben hagyva.

2903. Bogye Gruja s. t. testisértés — helyben hagyva.

3537. Sipos Ágnes s. t. lopás, orgazdaság — részben megvált.

3562. Tóth János s. t. lopás — részben megváltotatva.

2445. Lingurár Juon lopás — részben megváltotatva.

2445. Turcsányi Márta rágalmazás — helyben hagyva.

2447. Vagner Ádám testi sértés — helyben hagyva.
3610. Csekei Lajos lopás — h. hagyva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

2644. Berger Sámuel család — részben megváltoztatva.
2727. Govra Márk s neje becsületsértés — visszautasítva.
2728. Merizsán Szavita becsületsértés — v. utasítva.
2730. Éles Mihály becsületsértés — visszautasítva.
3105. Győri Imre s. t. hivatali sikkasztás — megvált.
2714. Kreer Tanász lopás — h. hagyva.
1715. Dugy Mikulaj s. t. lopás — részben megvált.
2723. Buse Tanász lopás orgazdaság — r. megváltoztatva.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: *Gusztáv.*

33

Nem — ez a báróné . . . borzasztó, ki gondolta volna? Az emberek képzelete ilyen esetekben rendesen az elképzelhetetlen pikantériák világában csatangol, ez bizony kiadó nagyon is a botrányhajhászokra nézve.

Voltak azonban olyanok is, komoly férfiak, a kik azt gondolták, hogy a báró becsületes ember, nejét rajta csipte, de az egész dolgot magára vállalja, nem hagyja, hogy nevén szennyfolt essék . . . derék ember, igazi kurlandi — valóságos aczél ember.

Néhány nappal később minden megfordult, ugylátszott, hogy a báró erős természete minden baj fölött diadalmaskodik — lassankint kezdett magához jönni, evett, ivott, már hideg boro-gatás is elmaradt, a sápadt fehér szín is kezdett tűnedezni.

Egyik szerdán megfogta karomat, mikor ki akartam menni.

— Bagdanoff! — — egy papot kérjen ide — szolt fáradtan.

Ezek voltak első szavai azon borzasztó éj óta. Lábam a földbe gyökereztek, egy gondolat cikláztott át agyamon.

— Előbb nem szeretne nejevel beszélni? — kérdeztem komolyan és kérően, sürgetően néztem rá.

Kis ideig mereven nézett maga elé, kezét dörgölte, küzdött — láttam keble emelkedését, esését; láttam vonásai gyors elváltozását. Hirtelen haragos lett, jobbát felemelte, erőlesen megráta:

— Nem! — kiáltott az után. A hang igen éles volt.

Erősen szívembe nyilallott e »nem«-re, bár előre féltem tőle. Mióta a báró kissé magához jött, a bárónét mindig távartották tőle. Látása nagyon felizgatta volna Magam is láttam többször, hogy mikor a báróné belépett, férje tekintete elkomolyult, szuró lett és egészen nyugtalan, mikor felé közeledett vagy plane hozzá szolt. — A szerencsétlen asszony már nem is mert bemenni, szíve, kötelessége hirt, vonzotta ide, de mégis belátta, hogy jelenléte kellemetlen a betegre.

Ez után már csak akkor jött be, ha férje aludt. Leült egy székre, mozdulatlanul, szoborként nézte férje fájdalmas arcát.

Világos volt előttem, hogy a báró haragszik nejeire, gyűlöli, de azért szenved — — oka van rá, kell lennie — mikor azonban meggondoltam, hogy mennyire szerette az előt, milyen atyai jó indulattal becézgette — reménykedtem, hogy talán csak beszélni fog vele, mielőtt a lelkiatya megérkeznék. Biztosan volt kimagyarázni való kettőjük közt, talán még is könnyeb-bültek volna — — a bárót megvigasztalta volna, nyugodtabb lett volna ha tudja, hogy neje nem hibás.

Szemeim megteltek könnyvel.

»Bocsásd meg nekünk a mi vétkeinket, mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek!« — szoltam halkán, miközben kezét megszorítottam.

Szemöldökét összevonta, ajkaiban harapott. Arcza mintha megkövült volna. Mereven fe-küdt néhány pillanatig. Melle emelkedni kezdett, nagy sóhaj szakadt ki belőle.

— Már megbocsátottam neki — szolt fáradtan — de látja beszélni nem akarok vele. Nagyon nagy úr van közöttünk Bagdanoff, higgye el, jobb így. Hozzon papot, egy értelmes öreg urat.

Mig ezeket mondta nem nézett rám.

— Nagyon szívesen Massmann ur — szoltam megilletődve, láttam, hogy nagyon fáj neki valami — sietek, ne nyugtalankodjék!

Ki akartam menni, visszatartott — rá néztem, valamit akart mondani. Szó nem jött az ajkára, elakadt lélegzete. Végre lassan suttogni kezdett:

— Becsületesem mindenképp felett való.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Francia zarándokok a pápa előtt.

Budapest, okt. 8. (Saját tud. táv.) A pápa a francia zarándokok fogadása alkalmával de Cory kamarással felolvas-tatta az allocutiót, melyben figyelmeztette a francziákat, hogy *ne vessék magukat a forradalmi szocializmus karjaiba*, mert ez a munkásokra nemsokára nyomokat és pusztulást hoz. Ezután a zarándokokat megáldotta.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, okt. 8. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A hazafias liga tegnap Dérouléde elnöklete alatt ülést tartott, a melyen Dérouléde kifejtette a liga programját és egy Brissonhoz intézett levelet olvasott fel. Más jelenlevők a köz-társasági államformához való ragaszkodásuknak és a parlamentarizmus iránti megvetésüknek adtak kifejezést.

Budapest, október 8. (Saját tud. táv.) A párisi »Petit Journal« híresztelése szerint a kormány Dreyfust titokban egy kereskedelmi hajón akarja elhozni az Ördög-szigetről Bayard városba, onnan pedig a Mont Vallieren levő katonai fogházba viteti.

Budapest, okt. 8 (Saját tud. táv.) Vilmos császár hamisított levelének tartalma, mely a Dreyfus-ügyben oly titok-zatos módon szerepel, most napfényre került. A levélben Vilmos császár utasítja Munster grófot, hogy vegye igénybe Dreyfus szolgálatait, melynek fejében megígérheti Dreyfusnak, hogy Németországban megkapja kapitányi rangját.

Mac Kinley sógora meggyilkolva.

Budapest, okt. 8. (Saj. tud. távirata) NewYorkban Mac Kinley sógorát az utcán agyonlőtték. B gyilkos állítólag egy asszony volt.

Berzilius emléke.

Stokholm, október 8. Berzilius, a híres vegyész halálának 50-ik évfordulóját tegnap a király jelenlétében ünnepelték meg a zeneakadémia termében. Az ünnepségen ott voltak Vanthoff és Arhenius német egyetemi tanárok is. (Magy. Táv. Ir.)

A francia diplomácia köréből.

Páris, október 8. A »Cri de Paris« a diplomáciai testületben várt változá-

sokról ir és azt mondja, hogy eddig csu-pán Patenotre madridi nagykövetnek Konstantinápolyba való kiküldése tekinthető csaknem bizonyosnak. Montholon gróf, brüsszeli követet hir szerint madridi nagykövetté és Nisard-t, a külügyminiszterium politikai ügyosztályának igazgatóját berni nagykövetté nevezik ki. (Magy. Táv. Ir.)

A párisi sztrájk.

Páris, október 8. Több czéh, nevezetesen a házfedők, az ólom- és ónmunkások, a kőfaragók, asztalosok, ácsok és kárpitosok czéhe elhatározta az általános sztrájkot. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 8. A »Matin« szerint a tegnap összegyűlt összes czéhek elvben csatlakoztak a sztrájkhoz, de végleges határozatot csak a holnap tartandó általános gyűléseken hoznak. A tegnapi gyűléseken mindenkit szidalmaztak, aki a sztrájk ellen mert szólani. A »Matin« megjegyzi egyébiránt, hogy a kiállítás épületein dolgozó munkások között a sztrájk csökkenése észlelhető, amennyiben a dolgozó munkások száma az előző napokhoz képest tetemesen emelkedett. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében 1898. évi október hó 15-ik napján délelőtt 11 órakor választmányi ülést, délután 3 órakor pedig közgyűlést tart, melyre a t. választmány, illetőleg az érdekelttség tisztelettel meghívatik. **Tárgyak:** 1. Fekete-Körös társulat megkeresése belvizrendezési teherviselés tárgyában. 2. Törökbecsei ármentesítő társulat betétszerkesztésre vonatkozó átirata. 3. Jelentés a társulat folyó ügyeiről és a belvizmunkálatok felülvizsgálatáról. 4. Megbízott kiküldése a Tiszavölgyi társulat f. évi közgyűlésére. (Csak közgyűlési tárgy.) 5. Felhívás a párisi kiállítás való részvételre. 6. Költségelőirányzat az 1899. évre. 7. Folyó ügyek. Nagyvárad, 1898. okt. 5. Gróf Csáky Lajos s. k., társ. elnök.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 8.	
Buza őszre — — — — —	9.10
Buza tavaszra — — — — —	9.26
Új tengeri — — — — —	4.66
Tengeri augusztusra — — — — —	5.09
Rozs őszre — — — — —	8 —
Zab őszre — — — — —	5.78

Értéktőzsde.

Budapest, október 8.

Az irányzat nyugodt.	
Oszták hitel — — — — —	353.50
Magyar hitel — — — — —	380.—
Allamvasut — — — — —	351.25
Salgótarjáni — — — — —	620.32
Wagon-kölcsön — — — — —	256.—
Villamos vasut — — — — —	259.30
Magyar leszámítoló — — — — —	262.50
Iparbank — — — — —	104.25
Budapest közuti — — — — —	343.87
Kereskedelmi — — — — —	1011.50
Déli vasut — — — — —	78.—
Rimamurányi — — — — —	253.60
Magyar jelzalog — — — — —	250.25

Bécs, október 8.

Az irányzat szilárd.	
Oszt. hitel — — — — —	353.25
Magyar hitel — — — — —	380.—
Allamvasut — — — — —	351.37
Birodalmi márka — — — — —	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 8-án	
Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	120.—
Magyar koronajárdék — — — — —	98.85

Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,0%	119.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,0%	100.—
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.15
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.15
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresémi-sorsjegyek kölcsön	161.—
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.50
Osztrák járadék papírban	101.20
Osztrák járadék ezüstben	101.05
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészevény	903.—
Magyar hitelbankrészevény	311.50
Osztrák hitelintézeti részevény	356.30
Páris vista	359.50
Német birodalmi márka	951.—
London vista	588.20 1/2
Páris vista	121.25 1/2
20 márkás arany	11.75

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Köszönet-nyilvánítás.

Wilhelm Ferencz neunkirchenei (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak, — a köszvény és csusz elleni vértisztító thea feltalálójának.

Köszvény és rheuma tisztító.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy Wilhelm neunkirchenei gyógyszerész urnak, azon szolgálataért, melyet nekem kínos csusz bántalmaim alkalmából vértisztító theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánítsam; de egyúttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kínos bántalmakban szenvednek, erre a kitűnő hatású theára felhívjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelítőleg is ecsetelhessem átelt szörnyű fájdalmaimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagtagjaimat gyötörték s melyekre hasztalan kerestem gyógyírt s könnyebbülést a bádeni kénes fürdőkben. Ejeken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arcomról eltűnt az életkedv, de eltűnt testi erőm is. És a fentebb említett thea 4 heti használata után nemcsak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaitól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződésem alapján merem állítani, hogy mindazok kik hasonló kínos betegségeikben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: **Wilhelm Ferencz urat.**

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagyné,
szül. Butschin grófnő.

Kapható minden gyógyszerárban.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás

kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpacából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,

BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik,

UTOLSÓ zóna-előadás félhelyárral.

A nagyváradai szinkörben ma, vasárnap október 9-én.

Aspiritistikus asztal.

Utazás a levegőn át.

Gondolat-olvasás a la Cumberland.

EROLITHA a levegő királynő.

JUM JUM

The original Mikadó Joungeuse.

Nagyon szenzációs! Az élő talány.

SIBYLLA a hypnotikus fej

Nagyon szenzációs!

UJ! UJ! UNDINE

a vízi tündér.

Ez a legszebb mutatvány, mit eddig az illúzió terén bemutatottak.

Helyárak: Alsó páholy 2 frt. Felső páholy 1.50 kr. Támlásszék I—VIII. sorig 50 kr. IX—XI sorig 40 kr. Zártszék I. II. és III. sor 30 kr. Első emelet I. sor 30 kr., második sortól 20 kr. Földszinti állóhely 20 kr. Katona- és diákjegy a földszinten 15 kr. Közép karzat 20 kr. Oldal karzat 10 kr. — Egy műsor ára a pénztárnál 10 kr.

Jegyek válthatók: d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig és 6 órától kezdve a szinkör pénztáránál.

Kezdeté 7 1/2, vége 10 órakor.

5-5

A. ANATELLI S., igazgató.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamataja miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktekintélyek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kétil Károly egyetemi tanár urak tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult.

Idő bajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palaczk 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palaczk 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasúti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palaczkokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszadásakor visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadnak: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utca 40. és helybeli főraktárosunk:

POPPER JÓZSEF.

251 12-20

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkatrészeit eltávolítja (az egészség fentartásának első feltétele) úgy leggyorsabban eltávolít minden gyomorbajt u. m.: étvágytalanság, savanyu felbőgés, felfuvódás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgörcs, gyomortulterhelés, elnyálkásodás, aranyér, nőibajok s bélbajokat

Dr. Rosa életbalzsama

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

Fragner B. gyógytárából, Prága 203—III.

E szer felfrissíti, gyorsítja az emésztés letevékenységét, egészséges tiszta vért ad s mint ilyen biztos elterjedt s elismert népszerű háziszser.

Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalommentes s a kenőcs hűsítő hatásával van

Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁSI! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vigyázzunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megfigyeljük. Mert csakis az a valódi Rosa-féle balzsam a melyen a gömbölyű védjegy s az a valódi prágai házikenőcs, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható.

A ki engem bármiféle hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél meglekinthető.

Raktár Budapest: Török J., Egger A. gyógyszerészknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utódainál és 71 15-25

Hering Sándornál Nagyváradon.

A készítő főraktára: **FRAGNER B.** gyógyszerárban a Fekete Sasok Prága, Ecse der Ppornergasse Nr. 103.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

STEIN S.

keztü és mieder üzlete

Nagyváradon.

Van szerencsém a m. t. közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Fő-utca, Bazár épületben levő keztüi üzletemhez

válfűző (mieder) termet

rendeztem be.

A fűzők nőm, szül. Pollák Hermina felügyelete alatt fognak készülni, kinek Budapesten, a Bécsi-utczában 6 éven át elsőrendű fűzőterme volt, hol is alkalma lévén oly bő tapasztalatokat szerezni, hogy a legfinomabb izlésnek megfelelő és bármely formájú fűzőt a legpontosabban képes elkészíteni.

A t. hölgyközönség legjobban tudja, mily előnyököt biztosít egy **egészségi szempontból** mint a ruha készítésénél egy pontosan a test kivánsága szerint készített fűző, miért is azon szives kéressel fordulok a m. t. hölgyközönséghez, hogy szerencséltesse b. megrendelésükkel és vagyok magamat szives jóindulatába ajánljva

teljes tisztelettel

STEIN S.

Külön próbaterem!

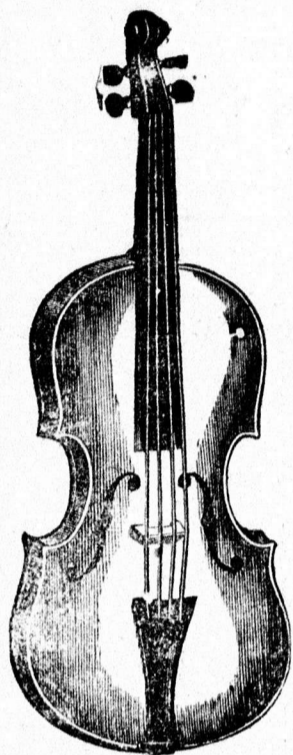

136 25-50

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel látja el.** Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagsága 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, közönytnyilvánítások ingyen. Vizonteladóknek megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.
Egyedüli elárúsító raktár Nagyváradon: Eigner Ede.

275 8-10

Stowasser János

csász. és kir. udvari hangszergyáros.

Egyesgyedül szabadalmazott, javított **TÁROGATÓ** feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Hegedük 3, 4, 5, 6, 8 frtól feljebb.

Kijátszott régi mesterhegedük 20, 25, 30, 40 frtól feljebb.

Gordonkák 8, 10, 12, 15 frtól feljebb.

Czimbalmok erőteljes csengő hanggal 25 frtól 300 frtig.

Tárogató ősi magyar hangszer.

Szárnykürtök és trombiták 14, 18 és 20 frt.

Harmonikák erős orgona hanggal 3, 4, 5, 6, 8 frtól feljebb.

Hegedü vonóval és tokkal 8 frt.

Javitások pontosan és legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Zenekarok részére szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállíttatnak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

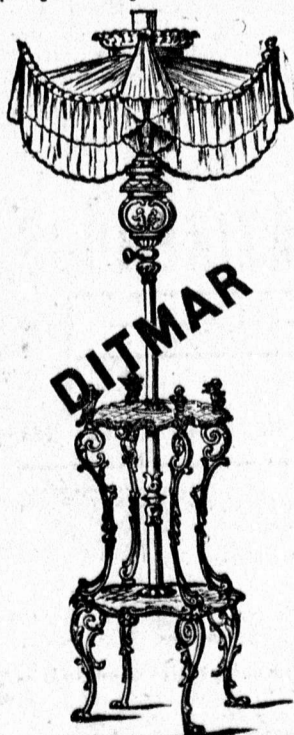
Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

JANKY ANTAL utóda KISS KÁROLY

Nagyváradon, Szent László-tér.

Ajánlja: fűszer, bor, csemege, ásványviz, petroleum, lámpa és kosár áru kereskedést.

S a beállott idény alkalmából következő főbb cikkekre hívja fel a tisztelt közönség becses figyelmét: Mindenféle páczolt, füstölt, olajos és sós halak, halikra. Bozeni conservek és befőztek; külföldi és hazai sajtok, prágai és kassai sódar főzve és nyers füstölt állapotban, vegyes fölvágotak és Október 15-től kezdve naponta friss paprikás és tormás szepességi kolbászkák. Főzelékekből borsó- sárga és zöld szemes, lencse zsuzsukmentes; szárított zöldségek, különösen zöldborsó, cukorborsó és Julien. A legkedveltebb minőségű rumok, chinai és orosz theák, magyar és angol Theasütemények, magyar és francia pezsgők és Cognacok, kül- és belföldi borok, likörök és égetett szeszes italok megbízható pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett. Kifünő asztali bor 1 liter 38 és 45 kr.

Lámpák

a világhírű Ditmár R. gyárából.

Ezen lámpákkal érhető el a legjobb világítás. Raktáron tartok mindennemű asztali-, irodai-, fall- és függő lámpákat, úgy csillárokat is nagy választékban mind gyári árakon.

Lámpa alkatrészek

u. m. égők, betétek, lángoszlok, golyó és bori-tótartók, lámpacsövek, lámpagolyók és bori-tók különféle kivitelben. — Valódi Ditmár-féle lámpapabelek stb. stb. külön-külön is kaphatók e célra berendezett üzletemben.

Különös figyelmet érdemelnek és legalkalmasabb nagyobb termet és iskolahelyiségek kivilágításához a Ditmár-féle szabadalmazott

„ASTRAL“ függőlámpák

106, 200, 260 normális gyertyafényű világítással s továbbá a kitűnő szerkezetű

„FAVORIT“ irodai és asztali lámpák

60 és 90 gyertyaerősségű világítási fényvel. Üzletemben lámpák javítása, esetleg átalakítása is elvállaltatik.

PETROLEUM,

melyből mindig csak a megbízhatóbb I-ső minőségű gyártmányt tartom s a legmagasabb gyulékonyság fokot, (tehát nema robbanó és füstölő) árusítom el. — **Császárrolaj**, valódi brémai és tiszta **lámpaolaj**, **Parafin Stearin** és **fagygyu-gyertyák** minden minőségben.

A petroleumot — csakis a legjobbat — ólom-záros 5 literes kannákkal

előre történt megrendelésre

házhoz szállítva is

kihordatom, külön e célra berendezett kocsimmal.

Fás és utazó kosarak

minden nagyságban csinos kivitelben igen előnyös árakon.

Kiváló tisztelettel:

Janky Antal utóda
Kiss Károly.